De groene huisarts: het maken van een tool om de huisartsenpraktijk te vergroenen.

Haio: SPINOY Alice , KUL
Promotor: VAN POTTELBERGH Gijs , KUL
Praktijkopleider: Deleu Dominique , FLO Erika , HEYLENS Gunter , VANDEN BROUCKE Johan

Context: Onze gezondheidszorg wordt in toenemende mate onder druk gezet door de klimaatcrisis, maar draagt er zelf ook aan bij. Voor het behoud van een werkbare zorg dient dus ook de huisartsenpraktijk in te zetten op adaptatie (het weerbaar maken van de zorg) en mitigatie (het verlagen van de koolstofvoetafdruk). In de basisvorming geneeskunde komen de thema's klimaat en duurzaamheid echter onvoldoende aan bod. Bovendien geven artsen aan zich onvoldoende bekwaam te voelen om met dit thema aan de slag te gaan. Literatuur over educatieve interventies met betrekking tot duurzaamheid en hun effect in de praktijk ontbreekt grotendeels.

Onderzoeksvraag: Om te onderzoeken hoe we de drempel kunnen verlagen voor het nemen van noodzakelijke duurzame acties in de huisartsenpraktijk, ontwierpen we een e-learning op maat van huisartsen, HAIO's en praktijkassistenten. Vervolgens onderzochten wij per deelnemersgroep hoe aangenaam de e-learning is als leervorm, of hij voldoende ondersteuning geeft bij het 'vergroenen' (i.e. verduurzamen van de praktijkwerking) en of hij effectief aanleiding geeft tot groene veranderingen in de praktijk.

Methode: Voor het ontwerp van de e-learning werd uitgegaan van de adviezen uit het Nederlandse e-boek De Groene Huisartsenpraktijk (2021; LHV, NHG en Stimular), die wij aftoetsten aan de Vlaamse context en aanpasten waar nodig. De e-learning bestaat uit vijf leermodules gebundeld in een digitaal pdf-boekje. Een groep van dertig huisartsen, HAIO's en praktijkassistenten werd gerekruteerd via sociale media. Na het ondertekenen van een informed consent formulier werden de deelnemers gecontacteerd via e-mail met een link naar het digitale pdf-boekje en een link naar een eerste vragenlijst in het programma Qualtrics. Deze vragenlijst bevroeg het deelnemersprofiel, de gebruikerservaring bij eerste kennismaking (hoe aangenaam is de e-learning) en wat we konden verbeteren (welke informatie ontbreekt, welke moeilijkheden blijven over etc.). Na acht weken verstuurden we via e-mail een tweede vragenlijst. Die bevroeg opnieuw het deelnemersprofiel, de gebruikerservaring (mate van ondersteuning bij het vergroenen) en hoe we de e-learning konden verbeteren. Daarnaast bevroeg deze vragenlijst welke van de gesuggereerde veranderingen uit de e-learning elk deelnemersprofiel had kunnen maken, wilde maken, al gemaakt had, of niet zou maken (hoe effectief is de e-learning in de praktijk). De data werden descriptief geanalyseerd.

Resultaten: De eerste vragenlijst werd ingevuld door 15 deelnemers (8 huisartsen, 4 HAIO's en 3 praktijkassistenten) en scoorde globaal positief. De tweede vragenlijst werd ingevuld door 16 deelnemers (8 huisartsen, 4 HAIO's en 4 praktijkassistenten). Hier scoorde de gebruikerservaring matiger maar globaal toch nog positief. We zagen een mogelijk drempelverlagend effect voor het doorvoeren van effectieve groene veranderingen in de praktijk, waarbij een meerderheid van de kandidaten die voor het doornemen van de e-learning bepaalde groene maatregelen nog niet namen, die maatregelen achteraf wel namen of, vaker nog, plannen maakten om die te nemen. Tijdgebrek bleek de belangrijkste hinderpaal om groene veranderingen door te voeren.

Conclusie: Een e-learning over duurzaam praktijkvoeren bleek enerzijds een aangename leervorm voor huisartsen, HAIO's en praktijkassistenten en leek anderzijds ook een drempelverlagend effect te hebben voor het effectief doorvoeren van groene veranderingen in de praktijk. Dit onderzoek

levert zo een relevante aanvulling op de weinige bestaande literatuur en biedt een legitimatie voor de verdere uitrol van educatieve projecten met betrekking tot duurzaamheid in de eerstelijnszorg. Verder onderzoek met grotere sample sizes en over een langer tijdsverloop blijft evenwel aangewezen.